

Antwerpen - New York, enkele reis

- Leen De Laere

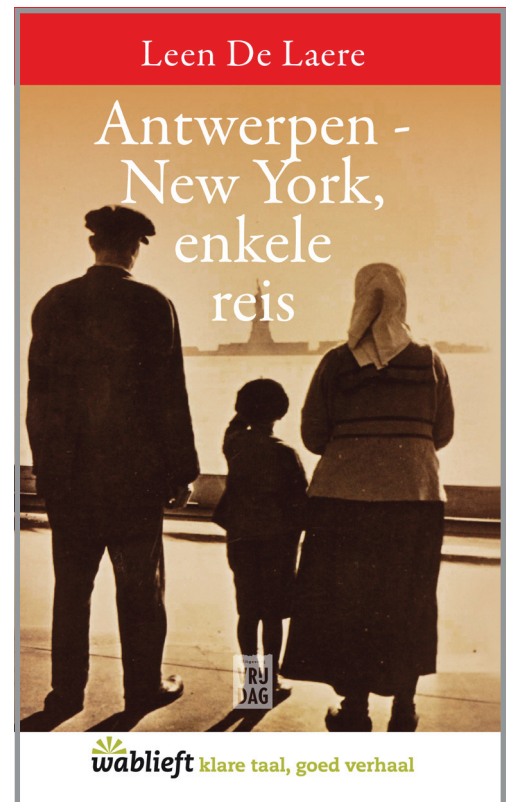
Korte inhoud van het boek

Antwerpen, 1920. Frans Wouters vertrekt met het schip de Lapland naar New York. Het schip van de Red Star Line voert duizenden emigranten naar Amerika. Zij verlaten hun land, op zoek naar een betere toekomst. Aan boord maakt Frans kennis met de vijftienjarige Teresa en met de geheimzinnige meneer White. Ze brengen hem meteen al in de problemen...

Inhoudsopgave van het lespakket

Voorlezen	p 2*
Onbeleefde vragen	p 3*
Drie klassen op de boot	p 3*
Frans wil New York zien	p 4*
Welk gevoel	p 4*
Nieuwsgierig of journalistieke belangstelling?	p 4*
Emoties	p 5*
Onverwacht bezoek	p 5*
Een brief uit Amerika	p 6
Extra lestips	p 6
Lestips over evalueren	p 7*
Werkbladen	p 8

* Om deze activiteiten te doen in een les, hoeft je niet het hele boek te lezen.

Voor wie is dit lespakket?

In alle lespakketten spreken wij over 'cursisten', die les volgen in het volwassenenonderwijs. Toch zijn de meeste lestips ook heel goed bruikbaar voor leerlingen in het secundair onderwijs (OKAN, BuSo, BSO-PAV en vaak ook TSO).

Dit lespakket kan je downloaden via www.wablieft.be. Eerst vind je de lestips, achteraan eventuele bijlagen en werkbladen.

Een Wablieft-boek is ook een luisterboek

Een Wablieft-boek is ideaal voor wie niet zo vlot leest. Je kan er ook de luistercd bij gebruiken. Dit kan vooraf (om al te horen waar het over gaat), maar ook tijdens of na het lezen. Laat gedurende de lessen je cursisten experimenteren met deze verschillende manieren. Welke vinden ze het leukste?

Introductie

OVER LEZEN IN DE KLAS

Een volledig boek lezen is een grote opgave. Veel cursisten zullen thuis niet de tijd kunnen maken om een boek te lezen. Dus maak je best gebruik van de tijd die je hebt met cursisten. Maak je cursisten warm met stukken tekst. Misschien lezen ze zelf een heel boek, misschien niet. Dat is ook niet erg, elk mooi stuk literatuur hebben ze gehad.

Er zijn verschillende manieren om de lezers dit boek te laten 'lezen'. De luistercd is daarbij een grote hulp. Eerst luisteren, dan lezen. Of ook: eerst lezen, dan luisteren. Luisteren en lezen tegelijk. Aarzel niet om de tekst meerdere keren te laten beluisteren of lezen. Werk in elk geval in stukken, zodat de lezers het overzicht niet verliezen.

OVER VOORLEZEN

Voorlezen is een prettige manier om teksten aan te brengen, ook voor tieners, volwassen cursisten en senioren. En voorlezen is meer! Luisteren naar een boeiend voorgelezen tekst verhoogt de luisterconcentratie en brengt nieuwe woorden aan. De les beginnen met voorlezen is rust scheppen. Voorlezen tussen twee inspannende opdrachten is een manier om de aandacht weer naar jou en/of naar de les te trekken. Daarom suggereren we een voorleesfragment. Een fragment dat nieuwsgierig maakt, maar niks verklapt. Een fragment dat ook los van het boek jouw luisteraars laat genieten.

Een voorleesfragment hoeft geen verwerking. Het mag er zijn op zich. Wie toch graag kort iets doet met de tekst, vindt een suggestie.

voorleesfragment

hoofdstuk 7 (p 35 – p 39)

Vraag: Wat raakt jou?

Maakt dit verhaal je benieuwd naar de rest van het boek?

Welke stukken maken jou benieuwd?

Voor achtergrondinformatie en meer lestips over voorlezen en genieten van teksten:

Lees de hoofdstukken 'voorlezen', 'vrij lezen' en 'leesclub' in de [introductiemap 'Omdat lezen leuk is'](#).

Lessuggesties bij p. 5 - 13

Doelen: mening verwoorden
respect voor andere meningen
assertief reageren
informatie zoeken in een tekst
situaties vergelijken
nota's maken voor zichzelf
informatie zoeken in verschillende bronnen
vertellen over eigen dromen, plannen...

Instapfase

Suggestie 1: onbeleefde vragen

Frans vraagt niet aan Teresa hoe oud ze is, want dat is niet beleefd.

Gesprek: Wat vinden de cursisten hiervan? Welke vragen vinden zij onbeleefd? Is dat voor iedereen hetzelfde? Hoe reageer je op een onbeleefde vraag?

Instapfase

Suggestie 2: drie klassen op de boot

Stap 1: In welk jaar zijn we ongeveer in dit verhaal? Hoe weet je dat?

Stap 2: Geef de cursisten een kopie van de tekst. Laat hen de tekst opnieuw lezen. Geef hen deze opdrachten:

Wie verblijft in welke klasse?

Duid in kleur aan wat je over elke klasse te weten komt.

Voorbeeld: rood voor 1ste, groen voor 2de, blauw voor 3de klasse

Stap 3: Gesprek: Wie heeft wat gevonden?

Stap 4: Speel een stellingenspel. Als er een grote ruimte beschikbaar is, is dit een gezellige werkvorm. Iedereen staat op een lijn. Lees een stelling voor. Wie akkoord gaat, zet een stap vooruit. Wie niet akkoord gaat, zet een stap achteruit. Op die manier krijg je een heel duidelijk beeld over de verschillende meningen.

Als de deelnemers ervoor open staan, kunnen ze dit geblinddoekt doen. Zo worden ze niet beïnvloed door elkaar. Ze mogen de blinddoek pas afdoen als de begeleider het sein geeft dat iedereen gekozen heeft.

Uiteraard kan er ook gewerkt worden met bijvoorbeeld rode of groene kaartjes, of kaartjes met 'ja' en 'nee'.

Stellingen:

- Goed dat er een derde klasse was. Anders konden arme mensen gewoonweg niet mee naar Amerika.
- Als ik zelf veel geld zou hebben, zou ik ook graag chique reizen.
- Alle mensen zijn gelijk. Mensen verdelen in klassen is dus nooit goed.
- In de eerste klasse in de trein is het rustiger. Dat is goed voor mensen die willen werken, lezen of rusten. Eerste klasse moet blijven.

Stap 5: Gesprek: Stel dat de boot vandaag naar Amerika zou varen. Wie zou in welke klasse reizen? Is er in al die tijd veel veranderd?

Suggestie 3: Frans wil New York zien

Stap 1: Opdracht aan de cursisten: Waar zou jij eens graag naartoe gaan? Waarom? Zoek foto's, filmpjes over die plek (in boeken, tijdschriften, folders, online).

Schrijf kort op voor jezelf wat je over deze plek wil vertellen aan de andere cursisten.

Herinner cursisten eraan dat ze in staakwoorden mogen schrijven.

Stap 2: De cursisten vertellen elkaar waar ze eens naartoe willen gaan. Ze tonen foto's, filmpjes... Dat kan per twee, in kleine groepjes of voor de ganse groep.

Lessuggesties bij p. 16 (Iemand klopt op de deur.) - 20 (...om verslag uit te brengen.)

Doel: mening en gevoel verwoorden
voor- en nadelen bedenken
fantasie en creativiteit

Instapfase

Suggestie 1: welk gevoel?

Gesprek: Welk gevoel heb je bij John White?

Aanbod- en oefenfase

Suggestie 2: nieuwsgierigheid of journalistieke belangstelling?

De moeder van Frans noemt hem nieuwsgierig. Hij noemt dat zelf journalistieke belangstelling.

Stap 1: Gesprek: Nieuwsgierig zijn heeft voor- en nadelen. Welke?

Stap 2: De cursisten vullen *werkblad 1* in, alleen of per twee.

Stap 3: Terugbreng in de groep. Wat vinden de cursisten van elkaars andere/nieuwe woorden?

Lessuggesties bij p. 23 - 25

Doelen: emoties herkennen en verwoorden
scenario bedenken
verhalend vertellen

Instapfase

Suggestie 1: emoties

Lees dit stuk voor. Lees het gerust opnieuw als de cursisten daar deugd of behoefte aan hebben. Stel daarna geen vraag, hou het stil. Allicht komt er een reactie uit de groep. Als er geen spontane reactie komt, vraag dan

Wat gebeurt er hier?

Wat vind je daarvan? Welk gevoel heb jij hierbij?

Waarom betekent dit stukje/deze paragraaf/deze emotie iets voor jou?

Hou er rekening mee dat de derde vraag de aanleiding is om de tekst in verband te brengen met het eigen leven van deelnemers, met andere teksten of andere films, met eerder gelezen stukken, met gedachten die al eerder verwoord werden... De kracht van praten over teksten ligt erin ruimte te geven voor deze verbanden, mensen aan 't woord te laten, en telkens weer terug te grijpen naar de tekst.

Aanbod- en oefenfase

Suggestie 2: onverwacht bezoek

Frans gaat terug naar Angela, die hij in de oorlog in België heeft leren kennen. Maar Angela verwacht hem niet.

Stap 1: De cursisten bedenken, individueel of per twee, verschillende scenario's van het weerzien.

Stap 2: Ze schrijven het scenario uit. Sta stil bij manieren om een verhaal spannend en aantrekkelijk te maken. Stimuleer hen om verder te gaan dan een opsomming van gebeurtenissen.

Stap 3: De cursisten lezen elkaars verhaal. Of ze lezen hun eigen verhaal voor. Of lees de verhalen zelf voor aan je groep.

Lessuggesties bij het hele boek - evaluatie

Doelen: brief schrijven met feiten, emoties en belevingen

Suggestie 1: een brief uit Amerika

Stap 1: Gesprek: Frans stuurt vanuit Amerika een brief naar zijn familie. Wat staat in de brief? Sta stil bij feiten, belevingen en emoties. Wat schrijft hij wel, wat niet?

Hou dit gesprek kort. Het is enkel een inleiding.

Stap 2: Deel de groep op in twee helften. Helft A is Frans, helft B is de familie van Frans.

Stap 3: Helft A schrijft een brief van Frans, individueel. Helft B krijgt een andere opdracht.

Stap 4: Helft B leest elk één brief. Ze schrijven een antwoord, individueel. Helft A krijgt een andere opdracht.

Stap 5: Helft A leest de antwoorden.

Extra lestips

Het Wablieftboek Jimmy Duffy speelt zich af in dezelfde periode, tijdens WOI. Als het thema van 'Enkel reis New York' aanslaat in je groep, zullen je cursisten ook van Jimmy Duffy houden.

In het lesmateriaal bij Jimmy Duffy zitten suggesties die ook bij dit boek bruikbaar zijn.

Voorbeeld 1: Dit boek is de ideale aanleiding om een bezoek te brengen aan het Red Star Line Museum (www.redstarline.be). Voor wie die uitstap niet haalbaar is, zijn er de verhalen van migranten, sommigen aangevuld met audio- of videofragmenten (<http://www.redstarline.be/nl/verhalen>).

Voorbeeld 2: Leg de link naar de huidige tijd, naar mensen die naar België komen.

Gesprek: Wat is hun mening, na het lezen van dit boek, over gelukszoekers (nu heet dat economische vluchtelingen)?

Tips om te lezen:

'Wie ben ik?'

18 meeslepende verhalen over migratie van de cursisten Nederlands.

De verhalen zijn gerangschikt volgens niveau: A2, B1, B2, C1.

<http://www.redstarline.be/nl/verhaal/wie-ben-ik>

<http://en.calameo.com/read/000308048ab9be97a8700>

'Ik kom van ver'

43 positieve, sterke verhalen van vrouwen uit de hele wereld.

<https://www.facebook.com/ikkomvanver>

<http://www.davidsfonds.be/publisher/edition/detail.phtml?id=3215>

Lestips over evalueren:

Lees het hoofdstuk 'Evaluatie' in de [introductiemap 'Omdat lezen leuk is'](#).

Werkblad 1

Nieuwsgierig zijn heeft voordelen en nadelen. Frans noemt het journalistieke belangstelling.

Wat zijn de voordelen van deze eigenschappen? En de nadelen? Zoek een ander woord.

koppig	
voordelen	nadelen
.....	.....
.....	.....
.....	.....
ander woord:	

ongeduldig	
voordelen	nadelen
.....	.....
.....	.....
.....	.....
ander woord:	

traag	
voordelen	nadelen
.....	.....
.....	.....
.....	.....
ander woord:	

onhandig	
voordelen	nadelen
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
ander woord:	

roekeloos	
voordelen	nadelen
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
ander woord:	

slordig	
voordelen	nadelen
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
ander woord:	

gierig	
voordelen	nadelen
<hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/>
ander woord:	